

Reactie op concept-wetsvoorstel Integratiewet Awgb

ten behoeve van de internetconsultatie van het Ministerie van Justitie

door:
COC Nederland
Postbus 3836
1001 AP Amsterdam

1. Inleiding

COC Nederland acht een goede anti-discriminatiewetgeving van het grootste belang. Ook staat het COC achter het streven naar integratie en overzichtelijkheid van de diverse anti-discriminatielwetten.

Het COC heeft de concept-Integratiewet AWGB (CIW AWGB) in het bijzonder beschouwd vanuit het oogpunt van een goede bescherming van lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen en transgenders. Vanuit die optiek vragen wij in deze notitie aandacht voor de volgende onderwerpen:

- De enkele-feitconstructie en de artikelen 25-27 CIW AWGB
- Genderidentiteit, genderexpressie en biseksualiteit
- Artikel 19: Volksgezondheid

2. De enkele-feitconstructie en de artikelen 25-27 CIW AWGB

COC Nederland is tegenstander van de zogenaamde 'enkele-feitconstructie' in de huidige Algemene Wet Gelijke behandeling (AWGB) en van de voorgestelde artikelen 25 tot en met 27 van de Concept Integratiewet AWGB (CIW AWGB). Beide constructies maken een - voor het COC onaanvaardbare - uitzondering op het beginsel van gelijke behandeling. In het bijzonder het feit dat deze artikelen het voor scholen in het bijzonder onderwijs mogelijk maken om homoseksuele leerlingen en docenten onder bepaalde voorwaarden te weigeren of van school te sturen, is voor het COC onaanvaardbaar. Op de uitzonderingsmogelijkheden voor het bijzonder onderwijs gaan wij in dit commentaar dan ook in het bijzonder in.

Het COC pleit voor afschaffing van de enkele-feitconstructie en tegen vervanging van deze constructie door het huidige voorstel of welke bepaling dan ook die het bijzonder onderwijs de mogelijkheid biedt om homoseksuele leerlingen en docenten te discrimineren.

A. Een verkeerd signaal

Een belangrijke reden waarom het COC tegenstander is van genoemde wetsartikelen in AWGB en CIW AWGB, is dat er een compleet verkeerd signaal van uit gaat naar lesbische, homoseksuele en biseksuele leerlingen en docenten.

Het is staand kabinetsbeleid dat iedereen in Nederland, ook op school, 'gewoon homo' moeten kunnen zijn. Tegelijkertijd bevat zowel de huidige AWGB als deze CIW AWGB, bepalingen die het mogelijk maken om openlijk homoseksuele leerlingen en docenten onder bepaalde voorwaarden te weigeren of van school te sturen. Voor leerlingen en docenten die in het bijzonder onderwijs worstelen met hun seksuele voorkeur is dat een onbegrijpelijke boodschap. De impact van dit dubbelzinnige signaal op homoseksuele docenten beschrijft

Dennis (37), een homoseksuele leerkracht die les geeft op een orthodox christelijke basisschool in een klein dorp op de Veluwe. Vooral na het op non-actief stellen van een homoseksuele docent door de School met de Bijbel in het Geldersche Emst twijfelt hij of hij aan een relatie durft te beginnen:

'Ik ben bang dat als dit uitkomt in het dorp, ik mijn biezen wel kan pakken. (...) Moet ik eerst een andere baan zoeken, zodat ik weg ben voor het gebeurt?' (Trouw, 18 juni 2009)

Daarbij dient bedacht te worden, dat het in deze discussie over het algemeen niet gaat om 'homoseksuelen die zo nodig op een christelijke school willen werken', zoals nogal eens verondersteld wordt (overigens is met die wens niets mis). In praktijk gaat het veelal om homoseksuelen voor wie het geloof een belangrijke rol speelt in het leven en die daarom bewust werken op een reformatorische, islamitische of joodse school. Ondanks de intense persoonlijke worsteling met hun seksuele gerichtheid die zij vaak doormaken, blijven deze mensen hun geloof en gemeenschap trouw. Het getuigd volgens het COC niet van naastenliefde jegens deze groep om de mogelijkheid in stand te houden om hen middels een wetsartikel te ontslaan.

Wat hiervoor is gesteld over homoseksuele docenten, geldt *a fortiori* voor leerlingen. Het COC vindt het onbestaanbaar dat in Nederland anno 2010 openlijk lesbische, homoseksuele en biseksuele leerlingen in beginsel het risico lopen van school te worden gestuurd omdat ze bijvoorbeeld een spreekbeurt willen geven over homoseksualiteit, een gay-straight alliance willen oprichten of deelnemen aan roze zaterdag en zo de grondslag van de school zouden kunnen schenden. Temeer daar het vaak zo is dat jongeren niet zelf de schoolkeuze maken, maar dat hun ouders dat doen.

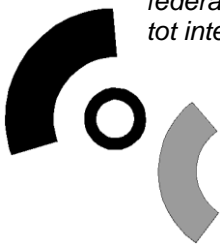
Daarbij dient bedacht te worden dat de (middelbare) school voor homoseksuele leerlingen toch al geen veilige plek is, zoals het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) onlangs constateerde in het rapport *Steeds gewoner, nooit gewoon*. Uit dat rapport blijkt dat ongeveer driekwart van de LHBT-jongeren te maken heeft met antihomo-uitingen, zoals pesten, nare opmerkingen en fysiek geweld. Anti-homoseksuele scheldwoorden zijn op school schering en inslag. Het is voor jongeren dan ook moeilijk om voor hun homoseksualiteit uit te komen: tussen ontdekking en coming-out verstrijken bij meisjes gemiddeld drie jaar en bij jongens bijna vier jaar. Dat betekent in praktijk dat ruim de helft van de middelbare schooltijd voor deze jongeren wordt gekenmerkt door verwarring, onzekerheid en een gevoel van onveiligheid.

Uit het SCP-rapport blijkt ook dat de helft van de homojongeren wel eens zelfmoord heeft overwogen. Dat is tot vijf keer zoveel als bij heterojongeren (11 procent). 16 Procent van de lesbische meisjes en 9 procent van de homojongens heeft daadwerkelijk een zelfmoordpoging gedaan. Ook dat is tot vijf keer zoveel als bij heterojongeren (3 procent). Van jongeren die wekelijks homonegatieve reacties krijgen, heeft zelfs een kwart een zelfmoordpoging gedaan.

Om homojongeren op school – zeker ook in het bijzonder onderwijs - een broodnodig gevoel van veiligheid te geven, dienen alle zeilen te worden bijgezet. Daarbij past geen wetsartikel waarmee deze leerlingen ook maar het geringste risico lopen om van school gestuurd te worden. Het is niet ondenkbaar dat de dreiging die uitgaat van een dergelijk wetsartikel, leerlingen die problemen ondervinden rond hun homoseksualiteit kan afhouden van het (tijdig) zoeken van hulp en ondersteuning bij docenten of anderen.

Het COC wil verder benadrukken dat bedoelde wetsartikelen een open dialoog over homoseksualiteit op religieuze scholen in de weg staan. Een homoseksuele leerling of docent zal zich wel drie keer bedenken voordat hij of zij het gesprek over homoseksualiteit op school openlijk aangaat, zolang dit er volgens de wet in uiterste consequentie toe kan leiden dat je van school kan worden gestuurd. Het gesprek over homoseksualiteit is nu een dialoog waar voor de homoseksuele leerling of docent een zwaard van Damocles boven hangt.

Tenslotte wijst het COC er op dat ook een instantie als de Raad van Europa bezwaar maakt tegen deze uitzonderingen op het beginsel van gelijke behandeling. In zijn recente rapport over de mensenrechtensituatie in

Nederland, beveelt mensenrechtencommissaris Hammarberg aan om de enkele-feitconstructie af te schaffen. Hij merkt daarbij op: 'also taking into account that denominational schools are part of the publicly funded education system which should guarantee full accessibility in a non discriminatory way both in admitting pupils and in recruiting teachers.' Wij adviseren de regering om van deze aanbeveling en opmerkingen van de mensenrechtencommissaris goede nota te nemen bij het verder uitwerken van de Integratiewet AWGB.

B. Disbalans, een gekleurde vraag en geen plicht tot uitzonderingen

Alvorens in te gaan op de merites van de voorgestelde artikelen 25-27 van de CIW AWGB, gaan wij hier eerst in op de 'balans' tussen grondrechten die volgens het kabinet tot uitdrukking komt in de enkele-feitconstructie en in de voorgestelde artikelen 25-27. Ook gaan we in op de 'gekleurde' vraag aan de Raad van State (aangezien het daaruit volgende advies van de Raad de basis vormt voor de nu voorgestelde artikelen), en op het feit dat de Europese anti-discriminatie richtlijn volgens het COC geen plicht bevat tot uitzonderingen zoals die zijn vervat in de huidige AWGB en in de CIW AWGB.

Geen balans maar disbalans

Het kabinet verwijst in het concept-wetsvoorstel diverse malen naar de veronderstelde 'balans' tussen grondrechten die niet zou veranderen. Volgens het COC is er momenteel echter geen sprake van balans tussen grondrechten, maar van een disbalans tussen het discriminatieverbod enerzijds en de vrijheid van godsdienst en onderwijs anderzijds. Wanneer een school op religieuze grondslag een openlijk homoseksuele leerling of docent – die niet alleen homo is, maar daaraan ook uiting geeft en daardoor de grondslag van de school schendt - wil wegsturen, dan stelt de wet de school immers bij voorbaat in het gelijk. De vrijheid van godsdienst en onderwijs wegen momenteel dus zwaarder. Door de in de huidige wet vastgelegde verhouding tussen grondrechten in de nieuwe wet te behouden, blijft de disbalans bestaan.

Een 'gekleurde' vraag aan de Raad van State

De regering baseert de artikelen 25-27 van het voorliggende wetsvoorstel naar de mening van het COC op een 'gekleurde' vraag aan de Raad van State. De vraag aan de Raad was destijds of de enkele-feitconstructie kan worden geschrapt, terwijl de 'balans' tussen het nondiscriminatiebeginsel, vrijheid van godsdienst en vrijheid van onderwijs, die in het huidige artikel tot uitdrukking komt, behouden blijft. In feite was de vraag dus: 'kunnen we hetzelfde doen met andere woorden?'. Toen het advies van de Raad van State over de (vervanging van) de enkele-feitconstructie uitlekte schreef de Raad in een reactie op haar website: 'Ter voorkoming van eventuele misverstanden over de inhoud en de reikwijdte van het advies hecht de Raad eraan te benadrukken dat het advies is beperkt tot beantwoording van de door de regering voorgelegde vraag'. COC Nederland is van mening dat de regering de Raad een andere vraag had moeten voorleggen, namelijk of de enkele-feitconstructie, binnen de kaders van de EU anti-discriminatie richtlijn, geheel kan worden afgeschaft. Het COC gaat er van uit dat ook in dat geval het antwoord bevestigend was geweest (zie hieronder).

Anti-discriminatie richtlijn omvat geen plicht tot uitzonderingen

De Europese Anti-discriminatie richtlijn beoogt personen die verblijven in de Europese Unie te beschermen tegen discriminatie op het gebied van arbeid en het beroepsonderwijs. Met het oog op landen waar religie een zeer grote rol speelt in het openbare leven, biedt de richtlijn de mogelijkheid om hierop onder strikte voorwaarden een beperkte uitzondering te maken. Het betreft hier volgens het COC echter géén verplichting tot het maken van een uitzondering. Het COC is er dan ook van overtuigd dat de AWGB ook in overeenstemming blijft met de Europese Anti-discriminatie richtlijn wanneer de enkele-feitconstructie geheel geschrapt wordt en niet wordt vervangen door het voorgestelde alternatief.

C. De merites van de artikelen 25-27 van de CIW AWGB

Net als de artikelen van de AWGB waarin de enkele-feitconstructie is opgenomen, kennen de artikelen 25-27 van de CIW AWGB een aantal gezamenlijke elementen. Hieronder beoordelen wij deze artikelen en hun gezamenlijke elementen op hun merites, waarbij we opnieuw bijzondere aandacht besteden aan de positie van de homoseksuele leerkracht en leerling in het bijzonder onderwijs.

Homoseksuele vrouwen en mannen slechter af

De constructie die is neergelegd in de artikelen 25-27 van de CIW AWGB komt er op neer dat ongelijke behandeling niet langer als discriminatie wordt beschouwd, zolang een organisatie zich daarbij maar beroept op haar religieuze of levensbeschouwelijke grondslag. Scholen in het bijzonder onderwijs krijgen daarmee – mits aan formele vereisten is voldaan - als het ware *carte blanche* om te discrimineren. In een grondslag kan namelijk direct of indirect worden verwezen naar de veronderstelde afkeurenswaardigheid van een homoseksuele leefstijl. Bekend is dat verschillende Nederlandse scholen dat ook daadwerkelijk doen, bijvoorbeeld in zogenaamde identiteitsverklaringen. Op grond van de voorgestelde constructie is zelfs niet uit te sluiten dat een homoseksuele leerling of docent op grond van het *enkele feit* van zijn of haar homoseksuele gerichtheid van school mag worden gestuurd. Dat is nu nog verboden: onder de huidige wet moet er sprake zijn van zogenaamde 'bijkomende omstandigheden'.

De regering schrijft in de memorie van toelichting bij de CIW AWGB dat zij heeft beoogd om een zekere begrenzing te stellen aan de vrijheid van instellingen om eisen te stellen met het oog op hun grondslag. Daartoe is in de artikelen 25-27 CIW AWGB de volgende zinsnede opgenomen: 'Dit verschil in behandeling, waarbij de grondwettelijke bepalingen worden toegepast, mag geen op een andere grond gebaseerde discriminatie rechtvaardigen.' Met deze zinsnede wil de regering bovendien onduidelijkheid wegnemen.

Volgens het COC ontstaat door deze cryptische zin, in combinatie met de overige elementen van de artikelen 25-27 CIW AWGB, echter juist meer onduidelijkheid dan die nu al bestaat onder de enkele-feitconstructie. Zo blijft in deze constructie, net als bij de enkele-feitconstructie, bijvoorbeeld nog altijd onopgehelderd of een school een openlijk homoseksuele leerling of docent in een concreet geval nu wel of niet mag weigeren of wegsturen.

In de voorgestelde zinsnede wordt 'homoseksuele gerichtheid' niet expliciet genoemd, terwijl dat bij de enkele-feitconstructie wel het geval is ('waarbij deze eisen niet mogen leiden tot onderscheid op grond van het enkele feit van (...) homoseksuele gerichtheid').

Volgens de voorgestelde zinsnede mag het verschil in behandeling geen op een andere grond gebaseerde discriminatie *rechtvaardigen*. De term 'inhouden' zou veel stelliger zijn dan de nu gebruikte term 'rechtvaardigen;' onhelder is wat hier precies met de term 'rechtvaardigen' wordt bedoeld.

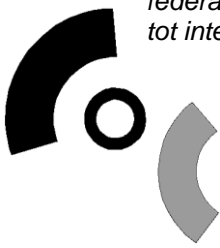
De tussenzin 'waarbij de grondwettelijke bepalingen worden toegepast' lijkt de door de regering bedoelde begrenzing verder te verzwakken. Van deze toevoeging was ook nog geen sprake in de kabinetsreactie op het advies van de Raad van State inzake de enkele-feitconstructie.¹ Ook is deze tussenzin zwakker geformuleerd dan in de Europese kaderrichtlijn, waardoor onduidelijk is wat ze inhoudelijk toevoegt. Dat kan tot verwarring leiden. In de richtlijn dient de verwijzing naar grondwettelijke bepalingen ter inperking van de uitzondering voor instellingen op godsdienstige of levensbeschouwelijke grondslag. De formulering die de regering hier voorstelt, wekt de indruk dat de verwijzing is bedoeld ter uitbreiding van die uitzondering. Dat schept rechtsonzekerheid, en het staat op gespannen voet met de kaderrichtlijn.

Tenslotte neemt de onduidelijkheid door voorgestelde constructie toe doordat het veel jurisprudentie zal vergen voordat er helderheid is over de exacte interpretatie van deze nieuwe artikelen. Dat betekent opnieuw een lange periode van onzekerheid voor openlijk homoseksuele leerkrachten en leerlingen.

Ook op andere punten lijkt sprake van een zwakkere bescherming.

In artikel 25, lid 1 en 2 CIW AWGB is bijvoorbeeld sprake van 'eisen die verband houden met' godsdienst of levensovertuiging. In andere artikelen van de wet (bijvoorbeeld artikel 17, 19, 20, 21 en 23) wordt geschreven over "een kenmerk dat verband houdt met". De Europese kaderrichtlijn noemt in art. 4 alleen "een verschil in

¹ 27 017, 07. Daarin staat hierover de volgende passage: 'Naar de mening van het kabinet is het gewenst, in de wettekst daarnaast expliciet tot uitdrukking te brengen dat de vrijheid van de hier bedoelde instellingen niet zo ver gaat, dat met een beroep op uit de godsdienstige of levensbeschouwelijke grondslag voortvloeiende criteria discriminatoire eisen gesteld mogen worden, die op andere specifieke persoonskenmerken zien.'

behandeling gebaseerd op godsdienst of overtuiging". De richtlijn staat niet toe die gronden uit te breiden tot "eisen die verband houden met godsdienst of levensovertuiging".

Verder lijkt artikel 25 lid 2 CIW AWGB ook voor politieke instellingen zonder godsdienstige of levensbeschouwelijke grondslag een uitzondering te maken voor verschil in behandeling op grond van (eisen die verband houden met) godsdienst of levensovertuiging. De Europese kaderrichtlijn biedt daartoe volgens het COC geen ruimte.

Gezien de hierboven genoemde punten, beschouwt het COC de in de artikelen 25-27 CIW AWGB voorgestelde constructie als een achteruitgang ten opzichte van de enkele-feitconstructie. Homoseksuele mannen en vrouwen zijn met dit voorstel slechter af.

Niet alleen is deze achteruitgang onwenselijk, ze is ook verboden. De zogenaamde *stand still* bepaling van artikel 8 van de Europese Anti-discriminerichtlijn bepaalt immers: 'de uitvoering van deze richtlijn vormt onder geen beding een reden voor de verlaging van het in de lidstaten reeds bestaande niveau van bescherming tegen discriminatie op de door de richtlijn bestreken terreinen'.

Niets doen is geen optie

Hoewel wij de voorgestelde constructie beschouwen als een verslechtering, is ook het voortbestaan van de enkele-feitconstructie geen optie. Niet alleen omdat wij deze uitzondering op het beginsel van gelijke behandeling vanuit moreel oogpunt onwenselijk vinden, maar ook omdat de Europese Commissie een infractieprocedure tegen Nederland is begonnen die betrekking heeft op de enkele-feitconstructie. Ook de Raad van Europa dringt bij Nederland aan op afschaffing van de constructie en soortgelijke uitzonderingen op het non-discriminatiebeginsel in de AWGB. Tenslotte meent ook de Commissie gelijke behandeling dat de enkele-feitconstructie niet moet voortbestaan. Niets doen is dus geen optie.

D. Conclusie

COC Nederland pleit voor afschaffing van de enkele-feitconstructie en tegen vervanging daarvan door de in de artikelen 25-27 van dit wetsvoorstel neergelegde constructie of door welke bepaling dan ook die instellingen op godsdienstige, levensbeschouwelijke of politieke grondslag het recht geeft om homoseksuelen te discrimineren. In het bijzonder pleiten wij voor afschaffing van welke mogelijkheid dan ook voor scholen voor bijzonder onderwijs om homoseksuele leerlingen te mogen weigeren of van school te sturen.

3. Genderidentiteit, genderexpressie en biseksualiteit

Het COC is van mening dat de AWGB momenteel onvoldoende beschermt tegen discriminatie op grond van genderidentiteit, genderexpressie en biseksualiteit en pleit er voor om deze discriminatiegronden expliciet in de wet op te nemen.

Genderidentiteit en genderexpressie

De afgelopen jaren werd steeds duidelijker dat de maatschappelijke positie van transgenders nog veel te wensen overlaat. Deze groep krijgt te maken met specifieke discriminatie op diverse gebieden. Te denken valt bijvoorbeeld aan discriminatie op de arbeidsmarkt: veel transgenders worden ontslagen of krijgen problemen op hun werk tijdens hun transitieproces. In de gezondheidszorg krijgt men regelmatig te maken met onkunde of gebrekkige zorg. Noodzakelijke medische behandelingen, zoals epilatie en borstconstructie, worden niet vergoed. Ook zijn er juridische problemen. Zo geldt nog altijd een sterilisatie-eis voordat men de geslachtsaanduiding in de gemeentelijke basisadministratie kan wijzigen. Diploma's worden vaak slechts éénmalig verstrekt en vermelden dan het oorspronkelijke geslacht.

De genoemde problematiek wordt niet voldoende gedekt door de grond 'geslacht,' het gaat vaak om zaken die nu juist specifiek samenhangen met het zijn van transgender.

Daarom pleit het COC voor het opnemen van genderidentiteit en genderexpressie in als verboden discriminatiegrond in artikel I van de AWGB.

Biseksuelen

Door de wijze waarop seksuele gerichtheid als discriminatiegrond in de AWGB is opgenomen, ontstaat de indruk dat biseksualiteit niet door de AWGB wordt beschermd. De voorgestelde formulering is immers 'hetero- of homoseksuele gerichtheid' [cursivering COC]. Biseksuelen worden nu juist met discriminatie geconfronteerd omdat zij noch heteroseksueel, noch homoseksueel zijn. Het COC stelt daarom voor om in de wetstekst zelf expliciet te maken dat ook biseksualiteit een discriminatiegrond is waarop de AWGB van toepassing is.

4. Artikel 19: Volksgezondheid

In artikel 19 CIW AWGB wordt voor de bescherming van de volksgezondheid een uitzondering voorgesteld op het verbod op discriminatie op grond van (kenmerken die samenhangen met) o.m. homoseksuele gerichtheid. COC Nederland acht deze uitzondering onwenselijk en onnodig en pleit er voor om dit artikel niet op te nemen in de AWGB.

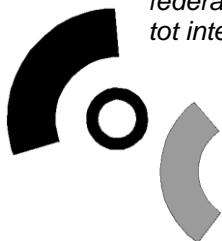
Het COC ziet in het voorgestelde wetsartikel in de eerste plaats een wettelijke 'verstening' van het verbod op het doneren van bloed dat bloedbank Sanquin hanteert voor mannen die ooit seks met mannen hebben gehad. Het COC is geen voorstander van dat verbod. Allereerst omdat wij van mening zijn dat niet de seksuele voorkeur of het hebben van seks met mannen het onderscheidende criterium voor het doneren van bloed zou moeten zijn, maar risicovol gedrag: het hebben van onveilige seks (met mannen of vrouwen). Immers: ook veel heteroseksuelen hebben onbeschermd seks en lopen daarmee een verhoogd risico om het HIV-virus te krijgen. Anderzijds zijn er ook veel (homoseksuele) mannen die uitsluitend beschermd seks hebben met mannen en/of die al jarenlang in een monogame relatie leven. Daarnaast ontwikkelt de technologie waarmee bloed op gevaarlijke besmettingen getest kan worden zich in hoog tempo; nu kan bijvoorbeeld reeds op korte termijn met vrijwel volledige zekerheid worden vastgesteld of bloed met het HIV-virus is besmet. Het is daarom volgens het COC met het oog op het (grote) belang van de volksgezondheid niet (langer) noodzakelijk en niet doelmatig om mannen die seks hebben met mannen als groep uit te sluiten voor het doneren van bloed, laat staan om een dergelijke mogelijkheid in de wet vast te leggen.

In andere landen is er juist een ontwikkeling de andere kant op zichtbaar. Zo worden mannen die seks hebben met mannen (MSM) in landen als Argentinië, Australië, Japan, Hongarije al niet meer levenslang (maar bijvoorbeeld voor een jaar) uitgesloten van bloeddonatie. In bijvoorbeeld Italië en Spanje worden MSM niet langer uitgesloten als risicogroep; in deze landen wordt gekeken naar risicogedrag.

Daarbij komt dat het voorgestelde wetsartikel ziet op homoseksuele gerichtheid als uitzonderingsgrond. Dit is in feite een ruimere/andere uitzondering dan die bloedbank Sanquin nu hanteert; die verwijst immers naar mannen die seks hebben met mannen. Deze uitzonderingsgroepen vallen niet noodzakelijkerwijs (volledig) samen.

Gezien het bovenstaande, adviseert het COC om artikel 19 CIW AWGB niet in de nieuwe AWGB op te nemen. Ook omdat reeds onder de huidige AWGB, waarin een dergelijk artikel niet is opgenomen, in bepaalde gevallen een uitzondering op grond van redelijkheid en billijkheid mogelijk is gebleken. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het aanbieden en verstrekken aan homoseksuelen van gratis vaccinatie tegen hepatitis B.

Mocht de regering toch kiezen voor opname van een uitzondering op grond van de volksgezondheid, dan beveelt het COC aan om die niet te beperken tot de gronden hetero- of homoseksuele gerichtheid en handicap of chronische ziekte.

De regering stelt zich niet goed te kunnen voorstellen hoe godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, burgerlijke staat of nationaliteit bepalend zouden kunnen zijn voor bescherming van de volksgezondheid. Daarover wil het COC het volgende opmerken. Voordat het AIDS virus in de jaren tachtig van de vorige eeuw zwaar toesloeg in de homogemeenschap, leek het ook niet voorstelbaar dat een bepaalde ziekte juist homoseksuelen zwaar zou treffen. Dat AIDS de homogemeenschap zwaar trof, heeft dan ook niets te maken met homoseksualiteit op zich, het was ongelukkig toeval. Het is helaas denkbaar dat in de toekomst ooit een andere ziekte een van andere in de AWGB genoemde groepen door ongelukkig toeval zwaar zal treffen. Een andere reden waarom het wel degelijk denkbaar is dat bijvoorbeeld godsdienst bepalend kan zijn voor bescherming van de volksgezondheid, is dat diverse groepen gelovigen op grond van hun geloof hun kinderen niet inenten tegen ziekten.

Verder adviseert het COC, wanneer toch wordt gekozen voor opname van een uitzondering op grond van de volksgezondheid, om een tweede lid aan artikel 19 toe te voegen, dat een specificerende AMVB mogelijk maakt die bij het parlement wordt voorgehangen. Daarin kunnen bedoelde gevallen nader worden uitgewerkt. Het betreft hier een controversiële uitzondering en een voorhang-AMVB maakt daarop sterke democratische controle mogelijk.

5. Conclusie

COC Nederland hoopt dat u de in deze notitie neergelegde adviezen zult overnemen en wenst u succes bij de verdere ontwikkeling van de CIW AWGB.

Met vriendelijke groet,

Koen van Dijk
directeur